

Motion till riksdagen

1989/90:Jo604

av Siw Persson (fp)

Forskningen om vattendrag

Det främsta skälet till att vi fortfarande har en vattenutbyggnadsdebatt är att kunskapen är dålig, både om vad som hänt tidigare och om vad som skulle hända vid fortsatt utbyggnad. Syftet med en forskningsförstärkning skulle vara tredelat: (1) att följa upp vad tidigare vattenkraftutbyggnader har inneburit ekologiskt, (2) att fördjupa kunskapen om ekologin runt naturliga rinnande vatten, (3) att studera förekomsten och utbredningen av naturvärden längs rinnande vatten.

Kort sagt skulle målsättningen vara att bevara och förstärka kunskapen om Sveriges rinnande vatten och deras omgivningar. Sådan kunskap blir i dag alltmer splittrad på grund av forskningens specialisering, olika projekts kortsiktighet osv. Den önskvärda forskningen bör vidare ta ett överordnat grepp på vattendragen, inte förlora sig i detaljer om enskilda organismer och speciella fenomen utan förklara strukturer och funktioner på ekosystemnivå för vatten, stränder och omgivande landområden och för hela vattensystem.

Älvar och älvstränder brukar anses bevarandevärda därför att de är så artrika. Vad gäller växt- och djurvärden är det verkligen inte glesbygd som förstörs vid älvutbyggnader utan de riktiga tätorterna. Men hur många arter av växter och djur finns egentligen på stränder och i vattnet längs en outbyggd Norrlandsälv? Ingen vet det i dag. Det finns ungefär 40 000 växt- och djurarter totalt i Sverige. Börjar man räkna, inser man, att man borde kunna träffa på uppemot 10 000 arter vid en enda älv. Ett enda kraftverk berör kanske 3 000 arter. En bra undersökning före ett kraftverksbygge kan ta upp 300–500 arter i bästa fall, i de flesta fall många färre, och då oftast bara triviala arter. Även efter en god undersökning fattas alltså 2 500 arter. Vilka är de? Är de viktiga, sällsynta, utrotningshotade osv? Har vattendomstol och regering verkligen tillräckligt stort underlag för att kunna besluta? Det finns alltså här en väldigt stor gråzon, som vi inte vet något om. När det sedan kommer till relationer mellan arter blir det ännu mer komplext.

Det stora problemet för ekologer är att de aldrig kan ge raka, entydiga svar. Standardsvaret är vanligen "det beror på". Detta gör att man kommer till korta gentemot tekniker och ekonomer. När det gäller naturvårdsekologi är det nästan alltid svårt att ge enkla och politiskt lockande svar. Det är i högsta grad påtagligt när det gäller rinnande vatten, delvis på grund av att sammanhangen är så ytterst komplexa.

Hemställan

Mot. 1989/90

Jo604

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förstärkt forskning kring rinnande vatten.

Stockholm den 22 januari 1990

Siw Persson (fp)